

Abudu Ašigaliai pradeda atšilti

Amerikos kontinento pietinis galas grimsta į vandenį

Nuo to laiko, kai keturias dienas trukęs nepaprastai smarkus uraganas nusiaubė Pietinės Amerikos vakarinius pakraščius (taip pat Ugninę Žemę, kurios pakrastyje trys salos dingę po vandeniu), čili geologai neabejoja, kad prie Magellano perplaukos esanti salų grupė ir žemesnieji pakraščiai palengva grimsta į okeaną. Nepaprastai šiltas uraganas nuo Pietų ašigalio visiškai pakeitė pietines oro zonas. Dabar esą galima laukti žymiai spartesnio Pietų ašigalio ledynų tirpimo.

Kai jau didžioji Magellano sala šešių kilometrų pločiu aptvino, susirūpino ir britai su amerikiečiais. Abiejų išsiuntė savo ekspedicijas į Porta Arenas, ir štai kokius gavo atsakymus.

Britų geologas prof. Shursbore, vos atvykęs į vietą, nusibėgė į Londoną telegramą, kurioje pranešė: "Porta Arenas priešakiniai įrengimai jau stovi trijų metrų gilumoje po vandeniu. Nesimato jokios vilties, kad vanduo beatslūgtų. Esu nustebintas ir sukřėtas pasaulio nesidomėjimu tokiu stebinančiu okeano vandens kilimu. Išaiškinimo reikia ieškoti tikrai Antarktikos ledų tirpime".

Britų palydimasis laivas "Tita", kurs tuo tarpu pasiekė ledų ribas Pietinio ašigalio zonoje, iš ten atsiuntė telegramą į Porta Arenas, pranešdamas: "Laivininkystės keliai iki pat centrinės zonos beveik visiškai be ledų. Per keletą metų milžiniški Antarktikos ledynų kiekiai bus sutirpę. Būtiniausiai reikia tuojau pradėti nuodugnus tyrinėjimus. Vidurinėje ledų srityje temperatūra yra 4 laipsniais Celsijaus šiltesnė negu prieš porą metų".

Tokios žinios nuo Pietų ašigalio mokslininkų sluoksniuose sukelia juo didesnį susijaudinimą, nes panašios žinios jau seniai pareina iš Šiaurės ašigalio sričių ir Grenlandijos, kur pastebimas paspartintas ledų masių tirpimas.

Šiaurės Jūros pakraščiai sminga?

Tuo tarpu vakarinė Vokietija turi savo rūpesčių su Šiaurės jūra, ypač po to, kai prieš gerus metus laiko pirmas tokis istorijoje potvynis buvo apsmėgęs Hamburgo miestą, kada Šiaurės jūros vandens lygis buvo pakilęs 3.74 metrus aukščiau vidutinio potvynio lygio. Net didysis 1825 metų tvanas buvęs mažesnis negu pernykštis, kurs buvo apsmėgęs per porą žmogaus augumų Hamburgo uosto dalį ir suardė daug senų pylimų 540 kilometrų pajūrio plote. Pasitvirtinanti teorija, kad Šlezvigo-Holsteino pakraščiai per paskutinius 100 metų yra nukritę nuo 30 iki 35 centimetrų.

LIETUVIŲ LITERATŪRINIS PATIEKALAS KITATAUČIAMS

Lietuviai Amerikoje, ilgesni laikotarpi gausime šio krašto įvairiausių gyventojų būryje, buvę plačiau žinomi savuoju kugeliu, pradeda rodyti kitos rūšies sugebėjimus — lietuvių rašytojų kūrybą anglų kalba. Kelių metų laikotarpyje maža mažuė leidyklėle New Yorke publikai parodė visą eilę lietuvių autorių kūrinių, kurie, deja, nevisi tinkamai reprezentuoja mūsų literatūrinį kraštį.

Mūsų dėmesys užkliūvo už naujausiojo leidinio anglų kalba, pavadinto "Lithuanian Quartet", išleisto jau kitos leidyklos (Manyland Books). Kadangi šios leidyklos adresu yra nurodoma tik pašto dėžutė (P. O. Box), tai, galimas daktas, jog ji yra fiktyvus po-būdzio.

Bet ne vien tik tas sudaro dalyko esmę. Yra svarbiau, koks patiekalas šioje knygoje patiekiamas. Čia turima reikalo su kvartetu, ne muzikiniu, bet literatūriniu. Trumpai tariant, — čia duodami 4 mūsų rašytojų kūriniai. Tų rašytojų eilė — A. Baronas, M. Katiliškis, A. Landsbergis ir Ig. Šeinius.

Kaip matome, 3 iš šių rašytojų yra mūsų jaunosios generacijos atstovai, o vienas kažkaip atkūtes iš senesnės kartos. Kodėl taip padaryta, čia, be abejo, galėtų paaiškinti knygos redaktorius Stepas Zobarskas, paskutiniiais metais suredagavęs ne vieną panašų leidinį. Mums toks rašytojų pasirinkimas šioje knygoje yra nesu-prantamas.

Taip pat sunkiai suprantamas yra spausdinamos medžiagos bei vietos knygoje pasirinkimas. Atrodo, kad rašytojams buvo taikyta alfabeto tvarka, todėl pirma vieta atiteko A. Baroniui, kurio kūryba, šiaip ar taip vertinant, kažin ar yra reprezentacinio lygio. Ir kas svarbiausia — pirmuoju A. Barono kūriniu pateiktas vienas iš silpniausiųjų jo gabalų, kuris apie lietuvių rašytojus kitataučiams gali sudaryti nekokią nuomonę. Tie, kurie iš pirmojo perskaityto knygos gabalo vertina visą knygą ir apsisprendžia už tolimesnį jos skaitymą, bus gerokai nuvilti mūsų patiekalu.

Beje, šioje knygoje A. Baronas yra atstovaujamas 3 savo dalykėliu, tuo tarpu kai kiti pasirodo tik su vienu. Stambiausią gabalą šioje knygoje yra davęs M. Katiliškis, bet ir šis jo kūrinys vargu ar giliau smegs į amerikiečio skaitytojo širdį.

Šios knygos redaktorių Stepą Zobarską mes pažįstame kaip gerą rašytoją, tačiau jo sugebėjimai amerikiečių psichologijos pažinime, atrodo, yra riboti. Kas europiečių atrodytu įdomu ir skaitytina, amerikiečių gali veikti atstumiančiai ir atvirksčiai. Todėl nebereikalo šio krašto didžiosios leidyklos

C. Bock.

Auksinis dėsnis

Roerigas vos prieš kelias dienas išstojo iš viengungių klubo ir įstojo į vedusių eiles. Roerigas pakvietė vakarienės savo geriausią draugą Polcigą.

— Prašau, — šypsodamasi taria ponis Roerigienė ir įveda į Palcigo lėkštę geriausią kėsnį.

— Atsiprašau, — sako Roerigas ir atsistoja.

— Ar aš būsiu pamiršęs ką nors? — susirūpinusi klausia jaunoji šeimininkė.

— Tik druską, — sako Roerigas ir eina į virtuvę. Po minutės jis grįžta. Žengdamas per slenkstį, jis suklumpa ir druskinė sudūžta ant grindų. Jaunoji šeimininkė pirmą kartą savo gyvenime aiktelėja namų šeimininkės aiktelėjimu ir surenka šukes.

— Dovanok, brangioji, — nuliūdęs sako Roerigas ir atsieda. "Jis nevikrus, — galvoja jo žmona, bet jis žavėtinai mandagus. Jis nenori varginti manęs".

Staiga Roerigas vėl pasiklelia.

— Ar dar reikia ko nors? — klausia ponis Roerigienė.

— Sūrio, mieloji, — atsako Roerigas ir eina į virtuvę.

Grįždamas jis vėl suklumpa. Lėkštė su sūriu virsta šukėmis. Jaunoji šeimininkė jau antrą kartą aiktelėja namų šeimininkės aiktelėjimu ir vėl surenka skeveldras.

— Dovanok, brangioji, aš tikrai tik nenorėjau tavęs varginti, — visai nuliūdęs sako Roerigas. "Koks geras", — galvoja ponis Roerigienė. Bet vis dėlto, jei vėl ko nors reiks, tai jau eisiu aš pati. Juk negalima gi leisti jam sudaužyti visus indus".

Po poros minučių Roerigas vėl pakyla.

— Ne! — sušunka šeimininkė, — aš atnešiu pati! Ko pasigedai?

— Pipirų, — nužemintai sako Roerigas ir išrodo labai sumišęs.

Ponis Roerigienė eina į virtuvę, Roerigas šnabžda Polcigui:

— Jei tu vesi, tai turėsi pakartoti visą šitą vaidinimą. Ir tuoj pat po vestuvių, neatidėliodamas, nes gali būti per vėlu!

— Ką pakartoti? Kokį vaidinimą? — nustebęs klausia Polcigas.

— Klausyk: jei vyrui pirmomis dienomis po vestuvių niekas nekrinta iš rankų, tai jis pasmerktas visam gyvenimui: iki amžiaus galo jam teks nešioti druskines, lėkštes su sūriu, pipirines ir t. t. Išidėmėk šį auksinį vedybinio gyvenimo dėsnį!

Pasigirsta ponios Roerigienės lengvi žingsniai, ir klastingas vyras nulyta. Ponia Roerigienė šypsodamasi stato ant stalo pipirinę.

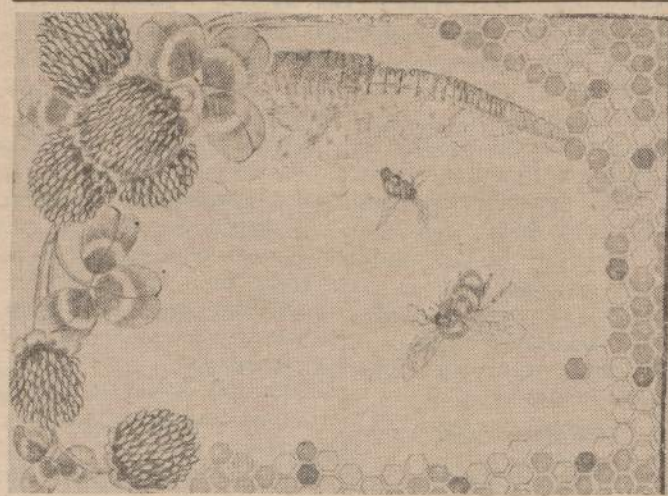
Vertė E. J.

Naujienu Antroji Dalis

NR. 629

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XVIII METAI

BITELES IŠ DOBILŲ GAMINA MEDŲ

STASYS PILKA

Juozas Akstinas ieškojėš šviesiojo Eldorado

VIETON NEKROLOGO IŠEIVIJA NETEKO DAR VIENOS, SUNKUMŲ SŪKURIUOSE GIMUSIOS VILTIES

Juozas Akstinas, Montrealio dramos sambūrio narys ir dailininkas, mirė liepos 20 dieną.

Iš laikraščio kronikos.

Šešėli, sakyk, kur galiau aš užtikti Šalį šviesaus Eldorado? Edgar Allan Poe

Juozas Akstinas, kilimu ukmergiškis, vadinamos Hodgkino's ligos pakirstas, su būtimi atsiveikino vos 39 metus išgyvenęs (gimė 1922.XII. 18 d.). Klastingas sunegalavimas paprastai naikina tik jaunų vyrų gyvybes. Nepagailėjo ir polėkiais jauno, išsiskiriančio kanadiečio — lietuvio.

Dvylika (ar trylika?) metų Kanadoje išgyvenęs, pragyvenimui lėšas uždirdavo iš dekoratyvaus meno, prasiveržęs iki stambios Montrealio prekybos įmonės dailininko — dekoratoriaus padėties.

Atliekama nuo nelengvų kasdienių pareigų laiką Juozas Akstinas nepailstamai skyrė dviem meno šakom: tapybai ir lietuviškai išeiviškai scenai.

Sulaukęs pripažinimo bei palankios kritikos, dalyvavo dviese meno parodose Čikagoje ir vieno savųjų kūrinių parodą rengė Montrealyje. Apikavaldinio Antano Skėmos dramą "Pabudimas". Nebuvo jam svetimas ir grafikos menas, iliustravo knygas.

Veikliai reikėsi Montrealio teatrinio sambūrio visuose pastatymuose. Vaidino: A. Skėmos "Zivilėje" (Karijotas), A. Rūko komedijoje "Bubulis ir Dundulis" (Bubulis), "Šilkinuose pačiuose" (Jeronimas), A. Skėmos "Pabudime" (kunigas Antanas), vaikams spektaklyje "Melagėlis" (Jurgelis; šį vaidinimą ir režisavo).

Dienu Skeveldros

1.

"Naujiene" (žr. Nr.176.7.27) su atide perskaičiau bič. E. Šulaitio str. "Kultūros ar kalbų kongresas", ir su liudiesiu ry-mau ties šia pastraipa:

Dar žvilgsnį reikia mesti į numatytus paskaitininkus. Kai kurie iš jų yra rimtos ir svarios figūros mūsų gyvenime, bet dalis, atrodo, yra į tas pozicijas patekę per apsirikimą (sekcijų vadovų nesupratimą)...

Šioje vietoje pavyzdžiu paimsim tik spaudos sekciją. Čia šalia autoritetingų žmonių — J. Kardelio, St. Piezos, L. Šimučio, matome naujų pavar-džių. Jų tarpe yra ir geologijos inžinierius J. Miklovas. Šis jaunas vyras, be abejo, labai tik-tų nagrinėti savos srities temas, tačiau tik ne spaudos klausimu, jeigu šis susirinkimas yra vadintinas "Kultūros" Kongre-su. Pabrėžtina, kad čia nenorima pasisakyti prieš J. Miklovą, o tik prieš rengėjų vėjavaiškiškumą.

Bič. E. Šulaitis rūšiuoja: kas tikės spaudos reikalais šnekėti, o kas ne. Manding, lazda turi du galus: — ką tartų bič. E. Šulaitis, jei po jo straipsnio ku-gris iš skaitytojų paklaustų: — kas Sveiko tikroji profesija?!"

2.

Įniršis ir kova prieš Altą ši-met sueikvojo daug laiko ir vė-jais paleido daug svarbių pro-gų. Vienas iš šiamečių JAV lie-tuvių visuomenės rinklų — tai nepasinaudojimas jauno politi-ko bėglio, būtent — inž. J. Miklovo naujausiomis žiniomis iš okupuotos Lietuvos. Kas šį drąsų, žvalų ir kartu klydų vaikišką girdėjo kalbant susi-rinkimuose ar skaitė jo straip-visko kūrybinio gyvenimo epo-pėja.

Jo išžiūra išliko jaunatviška, netgi savaip lepi. Vidutinio ūgio, patrauklių veido bruožų, pailgesnio galvos ovalo, žva-laus, lyg švelniai tiriančio, žvilgsnio, kaštanų spalvos (kiek praretėjusiais) plaukais. Buvo kartu ir atletiška! stangus ir drauge trapus, graikštus.

Pakantus ir susivaldęs, tar-tum kiek skeptiškas, o pod-raug karštai užsidegęs, bet ku-riame darbe pareiingas bei ištvermingas, nesiafišuojas, t. y. nelinkęs tuščiai girtis ar skelbtis. Lipšni šypsena lūpo-se, lengvo humoro pomėgis, jautrus, giliau pergyvenęs, mo-kąs skausmą paslėpti — toks man iškylo Juozo Akstino gy-venimiškas portretas. Zmo-gaus, atkakliai ėjusio per iš-eiviškos būties pragiedrulus

3.

"Tydzien Polski" rašo apie

naujienu Sovietų Sąjungos spaudos leidyboje. Tai Gosizda-to komunistiškas vardynas. Daugiau kaip 10.000 pozicijų. Dabar lojalus režimui žmogelis, sūni ar dukrai gimus, ne-belaužys galvos, kaip prieau-gulis pavadinči. O anapus gelež-nės uždangos: — ne taip pava-dinsi, pagadinsi!

A. G. Tokajevio knygoje "Ide-alo išdavimas" aprašo "čistką" — valymą tarp Sovietų aviaci-jos akademijos dėstytojų. Di-vizijos komisaras Naum Mi-chailovič Kazanskij ramiai at-sakė į NKVD komisijos 75 klaus-imus. Jau baigta. Bet staiga išimties keliu įsiterpia leitenan-tas:

— Drauge Kazanskij, kuo vardu tamstos sūnus?

Kazanskij krupterėjo ir dre-bančiu balsu pareiškė, kad jo sūnus vardu... Ledit.

Ir užmaurojo NKVD leite-nantas:

— Štai nukrito kaukė nuo kiauulės ir matome Trockio bla-ke, utėlė, dėlė — žmogų, kontre-revolucionierių. Ką reiškia Ledit?! Išidėmėkite! Tai sant-rupa: Lev Davidovič Trockij! Ir ne gyvatė? Von iš partijos! Ir komisaras Kazanskij din-go. Amžinai.

Bet grįškime į vardyną. Po revoliucijos į nuvilkėtu Ol-ga, Tatjaną ir kt. negalvū rusiškų vardų eiles slubterėjo režimo dirbiniai: Era, Idėja, Elektrifi-kacija, Iniciatyva, Valia, Ener-gija. Be to, Oktiabrina ir Ok-tiabrion (spalio "revoliucijai" pagerbiant). Dvynukams nau-dojo: Revo ir Luečia.

Kaip "Izvestija" praneša, po Stalino mirties populiariausias vardas Vilen (sutrumpinta: Vla-dimir Iljič Lenin), Marlen (Markas + Leninas). Iš dvi-gulčių vardų paminėtinį Dog-nat - Pieriegnat (prisivyti ir pralenkti). Dabar jau atsirado Sputnik, Raketa.

Recenzentas rašo, kad ir kaip kas bėpirštų, bet jis savo vai-kių nevadintų Josiš (Iosif Visa-riionovič Stalin) ar Nisiev (Ni-kita Siergiejevič Chruščev).

Anapus geležinės uždangos įprasta partijos galvas kvesti i garbės krikštatevius. Ir taip, per paskutiniuosius 3 mėnesius Rytų Vokietijoje garbės krikš-tatėviu Ubricht pakviesta 505 vaikams (jų tarpe 19 dvynukų).

Iš humoro anapus geležinės uždangos:

1. — Koks skirtumas tarp so-vietiško rašytojo ir sovietiško kompozitoriaus?

— Kompozitoriai "donosams" (slaptiems pranešimams) nau-

(Atkelta iš 1-mo spl.)

DIENŲ SKEVELDROS

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

doja gaidų popierių...
2. — Pasakėčia. Esą ją išdrožęs vienas Brazilijos lietuvis Paleckini.

... Šaltio ištiktas paukštukas nukrinta į kelio pravežą. Praeinantis valstietis paima į rankas, pučia-gaivina, įsideda į užantį. Bet negelbi. Pagaliau mato šviežią karvės mėšlą. Įdeda ir dar pridengia. Paukštukas iš lėto atgyja, iškiša snapuką ir — pradeda čirškėti. Išgirsta tai laputė — prisilogia, ištraukia paukštuką, nuvalo nuo mėšlo ir — suėda. Iš šitos istorijos išplaukia tokie 3 moralai: 1.) nevisada bloga intencija įtupo tavo į mėšlą, 2) nevisada gera intencija tavo ištraukia iš mėšlo, 3) jei jau sėdi mėšle, tai ir tupėk, nebečirškėk...

Paleckis, šio pasakojimo paveiktas, čia pat išėjo.

DIPLOMATAS

Baronas Rotšildas nusimantė sykį kompozitoriui Rossini puikių vynuogių iš savo vynuogynų. Kompozitorius parašė laišką: ...Dėkoju už dovaną. Vynuogės puikios. Bet tiesą pasakius, aš nemėgstu vynu pilniulėse". Baronas suprato ir nusiuntė Rossini savo geriausio Chateau-Lafitte statinaitę.

Surinko E. J.

CHICAGO'S SVARIAUSIAS IR MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČODARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

WHY PAY MORE?
Keep your coal bin filled.
Special low rates
Franklin County Stoker \$13.00
Franklin County Chestnut \$15.00
Pochontas Mine Run \$17.25
Pochontas Range \$19.00
In 5 ton lots or more.
Retail coal yards.
Wholesale Coal Distributors Corp.
4845 S. Whipple — LA 3-8821

24 HOUR NURSING CARE
BURNSIDE REST HOME
9435 S. Langley Ave. — CO 4-2800
Convalescents — bed patients also elderly people at reasonable rate by month. Inquire now! Fine food — special diets; Registered & Practical nurses. Visitors welcome.

SIŪSK PINIGUS I SSSR
TIK GRAMERCY DUODA JUMS
• Pilnė garantija
Mes turime Bankų ir Aprodos Departamento leidimą ir bondyti iki \$20,000.00.
• Geriausias pristatymas
Mūsų laivai — iki \$35.00 — \$3.50. Virš \$35.00 — 10%.
Specializuojasi nuo 1947 m.
GRAMERCY Dept. D,
744 Broad Street, Suite 925
Newark, New Jersey
SIUNTINIŲ DEPARTAMENTAS
118 E. 28th Street, Suite 906
New York 16, N. Y.
N. Y. Telephone: MU 9-0598

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

L. Vaičiūnienė

Kas kaltas

(Tęsiny)

To akivaizdoje ko verta knyga, aprašanti atskirus išgyvenimus, jeigu nebus pirma planas, nuodugnai, pagrįstai vaizdžiai parodytas genocidas ir kitkas.

J. V. atrodo mano, kad "konkretus aprašymas" vieno asmens išgyvenimų vertingesnis, negu "abstraktus verkšlenantis" apie tautos genocidą. Bet M. M. niekur nepamini, kad genocidas turi būti atvaizduotas "abstraktiškai ir verkšlenančiai...". Mano manymu, savo žarū, vertinga ir viena ir antra. Tačiau jeigu reikalų rinktis vieną — aišku, kad pirmąjį — bendrąjį.

Atskiro asmens išgyvenimus kiti gali priimti net per beletristiką, ypač šiame krašte, kurio gausa jaunimo taip mėgstą skaityti apie žudynes ir jas stebėti televizijoje.

Nors dabar sąmoningesnioji krašto visuomenė, vyriausybės ir visoki pareigūnai supratimą apie bolševizmą ir turi ar turėtų, tas ir atskiro asmens jame išgyvenimas vis dėlto reikalauja labai taiklaus pavaizdavimo, kad jie būtų visų reikiamai priimti.

Iš kacetų gyvenimo turime dvi pagrindines knygas — S. Ylos "Žmonės ir Zvėrys Dievų miške" ir B. Sruogos "Dievų Miškas". Pirmoji daugiau dokumentas, o antroji beletristinio atspalvio. Jeigu nebūtų pirmosios ir apskritai apie kacetų nežiūtotume (žinau, kad "Dievų Miškas" parašyta po bolševikų kontrole) kažin kaip mes patys ją, parašytą su priemaia jūmoru, priimtume.

Šį reikalą, matyti, įžvelgė, nuėjau M. M. Jį rašant bus ir valdžiūsi ta mintis.

Kad atsiranda žmonių, net iš pasprukusių iš bolševikinio "rojus" ar jame buvusių apsilankusių, kurie nesirenka būdo prasikšti — irgi ne paslaptis. Atsiminkime, kuo mūsų spauda (ne visa) tada žydėjo. Kai vienas kitas iš jų grįžo atgal, tai vėl rėkė: ta ir ta, ana, šneka tą ir tą... Atsiminkime ir kitus, kurie atvėrė akis mūsų užuomaršom ir parodė visai priešingą vaizdą, negu M. M. recenzuojamoje knygoje — parodė ir pasikeitusį į gerą Lietuvos gyvenimą, ir visai tai pavaizdavo labai konkrečiai.

Knygos paskirtis

"Ar ne paskatinimas Lietuvos jaunimui?" klausia M. M. "Čia tai jau labai smarkiai prašauta pro šalį" — atsako J. V.

Nemanyčiau, kad taip "smarkiai" prašauta. Kiekviena knyga, paleista į "svietą" — rinką, nesvarbu, kuria kalba ji būtų parašyta, yra visų. Tai ji ir Lietuvos kovojančiam jaunimui ne tik "paskatinimas", kaip mano M. M., bet vilnis ir stiprybė arba slopinimas. Į tenai apie mūsų čia gyvenimo būdą, darbus žinios prasiveržia.

Tai patiriame iš jų laiškų, atvykusių privatiškų pasakojimų... Be ko kita, jie žino, kad mes dažnai puotaujame, tuo garsinamės spaudoje, kad mūsų vaikų dauguma nešneka lietuviškai, kad keičiame vardus, pavardes ir t. t. Žino ir kitus reikalus. Tai ir knygos, vienos ar kitos, bent mintys, autoriaus pasivadėjimas irgi įsiverš. Ką bekalbėti apie čionykštį jamiu. Jam tuo labiau prilinka žinoti, ką ir kaip vyresnieji apie Lietuvą propagandinėje knygoje rašo. Tokia knyga neturėtų būti taip parašyta, kad ji savam jaunimui netiktų. Šį kartą knygą recenzuoja ne vaikas, bet studentas.

Lietuviškų vardų suamerikoninimas

J. V. sako: "tad visiškai teisingai tie vardai knygoje parašyti", — vadinasi, suamerikonintieji. Bet M. M. niekur nemini, kad tie vardai neteisingai parašyti, tik kad jie suamerikoninti. Jie teisingai būtų buvę parašyti ir kiniskai, ir prancūziškai, ir kitaip jeigu būtų tomis kalbomis knyga rašoma. Čia kyla tik klausimas, ar tinka, ar būtina tokiais ir kitokiais atvejais vardus amerikoninti.

Man rodos, kad ne! Čia jokios įstatyminės prievartos nėra, o priklauso grynai nuo vardo ar pavardės nešiootojo. Norintieji gali savo lietuvišką vardą ir — pavardę pasilikti net priimdami pilietybę ir jį, vardą, perduoti ateinančiai kartai, nors jam išverstis būtų "atitiktumų". Savo asmenišką vardą, koks bebūtų, vertimas ar nevertimas į svefimą kalbą kaip būtų logiška. Pagaliau, ar labai tų kalbininkų čia mes paisome. Sakysim, Skardžius įtikinėjo, kad moteriškos pavardės nedera vyrinti, o tuo tarpu Armonienė paversta Armona. Kalbamu atveju būtų teisingiau "atitiktumų" taisyklę čia taikyti, jeigu Danutė būtų buvusi ja ir palikta, o ne perdirta į Donna. Kas nulemia mus vertinėti vardus — vertinėjotojai patys geriausia žino, o ir mes truputį numanome. Manyčiau ne vien baimė, kad svefimitautis "nenušilaužyt" lietuvių. Atsieję nuo šios knygos vardą Barbara, sulyginkime jį su Barbara. Argi pora garsų o-a būtų toks didelis laukiklis. O ir Danutė — trumpinamas į Dana ar daug skiriasi nuo Donna?

(Bus daugiau)

Galėjo peikti knygą, kad vietoj "Maskva," (Jablonskis tardavo Maksva) parašyta "Moscow", sako J. V. Negalėjo: nes čia ne Katinas, ne Vilnitis, o Maskva. Jeigu reiktų šalių, sostinių vardus nuo susvetinimo ginti, tai čia ne M. M. reikalas, o tos šalies žmonių. Pagaliau ir apskritai šalių sostinių ir tolygių stambesnių vardų klausimas yra kitoks. Juos versti nulemia tarpautiniai, tarpvalstybiniai ryšiai: paštas, kitoks susisiekimas, muitai, prekyba, diplomatija, sutartys ir panašūs reiškiniai. Ilgu laiku tarpu net diplomatine kalba yra buvusi prancūzų kalba. O valstybių vairuotojai ar kiti, jei nori, ateina su savo neįverstaiais vardais — net apdaru. (Kaip juos ištarai?).

Nėra vardų vertimo taisyklė ir ta, jei tariam Washingtonas, Karolis Marksas ar Maskva. Šalia jų rašoma ir tariama (nesvarbu kaip ištarima) Rio Janeiro, Sao Paulo, Tel Aviv, Hoover Herbert, Glover Cleveland, David Ben Gurion, Ference Naks, Sergio Batista, Pearl Buck, Francois-Rene Chateaubriand, Benito Mussolini, Paul, Charles, Bernard Shaw, Picasso ir t. t. (žvilgtelkime į LE).

— Na, Ervina, ką šiandien veikia tavo mamytė ir sesutė? — Sesutė? Aš neturiu jokios sesutės. Čia jau sumišo Kroetenbrunas. — Bet juk aš kas rytą sutinku keltuve tavo mamytę, o kasdien per piet tavo sesutę... Pushernis nusikvalfojo.

— Zinoma, žinoma! — begėdiskai šaipdamasis pasakė jis. — Kas rytą mano mamytė eina į grožio saloną ir kas dien per piet iš ten grįžta mano sesutė!

Vertė E. J.

Motina ir duklė

Kroetenbrunas gyveno dangoraižyje, šeštame aukšte. Lamersbergas gyveno tame pačiame dangoraižyje, bet aštuntame aukšte. Kroetenbrunas buvo viengungis, Lamersbergas — vedęs. Kas rytą Kroetenbrunas sutikdavo keltuve poniją Lamersbergienę. Ponija Lamersbergienė buvo labai simpatiška, tiesa, jau persirius per penkiasdešimt, bet vis dar verta vyrų dėmesio.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

P. A.

Motina ir duklė

Kroetenbrunas gyveno dangoraižyje, šeštame aukšte. Lamersbergas gyveno tame pačiame dangoraižyje, bet aštuntame aukšte. Kroetenbrunas buvo viengungis, Lamersbergas — vedęs. Kas rytą Kroetenbrunas sutikdavo keltuve poniją Lamersbergienę. Ponija Lamersbergienė buvo labai simpatiška, tiesa, jau persirius per penkiasdešimt, bet vis dar verta vyrų dėmesio.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

P. A.

Motina ir duklė

Kroetenbrunas gyveno dangoraižyje, šeštame aukšte. Lamersbergas gyveno tame pačiame dangoraižyje, bet aštuntame aukšte. Kroetenbrunas buvo viengungis, Lamersbergas — vedęs. Kas rytą Kroetenbrunas sutikdavo keltuve poniją Lamersbergienę. Ponija Lamersbergienė buvo labai simpatiška, tiesa, jau persirius per penkiasdešimt, bet vis dar verta vyrų dėmesio.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

P. A.

Motina ir duklė

Kroetenbrunas gyveno dangoraižyje, šeštame aukšte. Lamersbergas gyveno tame pačiame dangoraižyje, bet aštuntame aukšte. Kroetenbrunas buvo viengungis, Lamersbergas — vedęs. Kas rytą Kroetenbrunas sutikdavo keltuve poniją Lamersbergienę. Ponija Lamersbergienė buvo labai simpatiška, tiesa, jau persirius per penkiasdešimt, bet vis dar verta vyrų dėmesio.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

Apie dvyliką valandą Kroetenbrunas, grįždamas pietų namo sutikdavo kasdien — ir vėl keltuve — panelę Lamersbergaitę. Panelė Lamersbergaitė buvo labai panaši į savo motiną. Bet tai buvo gražių pavasario ir rudens dienų panašumas. Panelė Lamersbergaitė buvo kokių dvidešimt metų, žavėtinai graži ir patraukli.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

JUOZAS AKSTINAS

(Tęsiny iš 6-to pusl.)

1947 m. liepos 28 d.:
— Sėdžiu veik kiekvieną dieną kine, nes dabar Prancūzų Filmo savaitė. Daug gerų filmų.

1947 m. rugpjūčio 20 d.:
— Trūksta man tokio žmogaus, kaip kad Dr. Verobjovas, kurį turėjau Austrijoje, bet ten mano dailės supratimas buvo nepaprastai blankus ir susidomėjimas be galo mažas ir vaikiskas.

Dviejų audrų, ilgėsio, kančios laužytas, vėtytas ir mėtytas Juozas Akstinas pasilicė ištikimas teatrini aiškai ir lygiagrečiai nukreipia save į dafę. Ir vienu ir kitu atveju pastangos nebuvo bergždžios. Autodiktatas atnešė ne vien kultūrinį subrendimą, bet ir padėjo realybėje įsitvirtinti.

George II vainikavimo progą Londone buvo įrengta daug tribūnų. Minios londoniečių dalyvavo iškilmėse. Kažkoks puošėiva, užsirioglines ant suolo, uždengė visą iškilnių vaizdą sėdiniam Fieldingui. Fieldingas garsiai suriko:

— Jei tasai išsidabines džentelmenas žinotų, kad turi po skylę kiekvienoje kojineje, tai jis tikrai tučiuotų atsistėję!

Puošėiva iš tikro tučiuotų atsistėdę ir apžiūrėjo paslapčiomis savo kojines. Neradęs skylių, jis piktai pasakė Fieldingui:

— Tamsta akiplėša ir melagis!

Fieldingas, nė kiek neįsiseidęs atsakė šypsodamasis:

— Jei tamstos kojineje nėra skylių, tai kokiū būdu tamsta iškėšai į jas kojas?

— Aplinkiniai emė juoktis, ir puošėiva pabėgo susigėdęs.

E. J.

MARGUMYNAI

Karališkojo teatro (Berlyne) direktorius Cerfas visada išeidavo pasitikti karališkosios šeimos narių. Kai jis vieną sykį išėjo pasitikti princą Fridricho Karolio, kažkoks vaikpalaukis susuko: "Eliaras avinas!"

Cerfas tuoj susigriebė ir pasakė princui:

— Karališkoji Aukštėybė, tas išdykklis turėjo galvoje mane!

Ankstį rytą Juozas išvyko į savo Freiburgą, kur netrukus jį vizitavau: jo mažame kambaryje viešėjau. Po to pranešė, kad vedė. Kad gimė sūnus, Vėliau sužinojau, kad su pirmąja žmona išsikyrė. Kad atsirado Kanadoj.

Vienos nemenkos kelionės metu, į Montrealį nugabentus, svečiavausi Akstino skoningame bute, susipažinau su nauja, simpatinga žmona, pamačiau jau gerokai paaugusį sūnų.

Džiaugiausi Juozo vaidybiniuo progresu, kai montrealiečiai Čigagon "Milžino paunksmę" viešnağn atvežė. Kritiškame spektaklio vertinime Akstino adresu man prabilo nesuvaldomas sentimentas: paneigirikos nepašykstėjau. Su tikru susidomėjimu sekiau dailininko Juozo Akstino savitumą bei pažangą. Buvau sukvestas jo nelauktos, taip perankstyvos, mirties.

Skaitytojas atleis, kad nesilėpdamas meditavau, kad asmeniskus įspūdžius ir pergyvenimus esu iškėlęs į viešumą. Atvirai prisipažįstu: man taip norisi kiekvieną smulkmeną, kiekvieną bendravimą su brangiu Akstinėliu širdyje atgaivinti.

Jisai sykį buvo priminęs, kad skniau: bus laikas, kada savojo mokytojo atsizadėsi, jį kitais stabais pakeisi: to reikalauja progresas, to pareikalauja tavoji individualybė. Bet ateis laikas, kada viens kitą ir vėl prisiminsime.

Talentingasai bičiuli Juozai, jautrusis buvęs mokinys, aš čia tavęs gailiuosi. Tave skaudančia širdimi prisimenu.

BUY U.S. SAVINGS BONDS
WHERE YOU BANK OR WORK

NORINT APLANKYTI GIMINES USSR
IR VISUS RYTŲ EUROPOS KRAŠTUS, KAD PADĖTU ATSKIQUIESTI GIMINES IS USSR IR RYTŲ EUROPOJ.
Kreipkitės į patyrusią Agentūrą
COSMOS TRAVEL BUREAU
45 WEST 45 ST. — NEW YORK — Tel. CI 5-7711

HOSPITAL
EARN **8%** FIRST MORTGAGE BONDS PAYABLE SEMI-ANNUALLY
\$100 — \$500 — \$1,000 — \$5,000 DENOMINATIONS
INTEREST 5 Year to 20 Year Maturities
JAMES E. DONNELLY FOUNDATION, TRUSTEE
A Colorado Non-Profit Corporation — Dept. A
SUITE 518, 1575 SHERMAN ST., DENVER 3, COLO.
Please send me complete information without obligation
Name _____
Address _____
City _____ State _____

JUOZAS AKSTINAS

(Atkelta iš 3-čio psl.)

adeptą teatrinio amato pagrindu, kad sugebėtų savąjį instrumentą (klėn, balsą, išgyvenimus ir t. t.) samoningai ir tiksliai valdyti. Visada bandau plėsti diapazoną, artinti prie stilių jautimo bei suvokimo.

Po "Tėviškės pastogės", buvo pasiūlyta pastatyti S. Čiurlionienės "Aušros sūnūs". Už atitinkamą honorarą autorė (Vaižgantas ir Čiurlionienė buvo tie rašytojai, kurie už darbą reikalavo atlyginimo) padarė kelių scenų naujus variantus. J. Akstiną vaidino Jungt: mėgėjiškai, nuoširdžiai, bet neryškiai. Tik kai teko man išjungi ir sąstata, bepartneriaudamas, Juozas pajuto, kur "šuo yra pakastas": parodė tikrą emocijonalumą. Nuo tų dviejų manųjų "gastrolinių" spektaklių gimė mudviejų lyg ir suartėjimas: įsai pasidarė, pačia tikriausiaja žodžio prasme, mano mokyns — mokytoju pasitikis, juo sekas ir jam jautriai atsidavęs.

Viename pokariniame laiške Juozas rašė: — Kaip norėčiau paskambinti telefonu 24942 (mano buvusio Kauno buto telefonas, kurio numerį, dievaž, tuo metu buvau jau užmiršęs): pakalbėti, paklausti, išsiaiškinti...

Mėgstu su jaunimu statyti Moljero komedijas. Kodais Romualdas Juknevičius iškilo "Skapeno išdaigose" (Kauno Koncerninės mokyklos vaidintojų būrelis net keletą kartų vaidinimą kartojo!) Intuicija pašnabzdėjo, jog tas pats vaidmuo bus naudingas ir Juozui Akstinui. Ir nujautimas, pasirodo, neapgavo.

Ukmergės saviveiklinio teatro sąstatą sudarė išimtinai jaunimas (vyresnio amžiaus vyrai bei moterys po pirmos premjeros iškrito). Pavardžių neatgaivindamas, prisimenu kelis veidus: sceniai tiukamus, gabius. Bet J. Akstiną po "Skapeno išdaigų" spektaklio visa galva visus pralenkė.

Apkroviau jį padėtimis, pratinau improvizuoti (čia tai jau mano sritis!), lenkiau įvairioje technika įsisamoninti. (Iš Kauno teatro buvo gauti M. Dobužinskio piešiniais kostiumai, Petras Tarabilda pasirodė skoningas scenovaizdžiuse). Ir "Skapeno išdaigos" buvo kartojamos, kartojamos.

Menu, vieną sekmadienį, Ukmergėn popiečių atvažiavęs, pamaciau iš gimnazijos besiriantčius jaunimo pulkus (ką tik pasibaigė dienis spektaklis moksleivijai); jaunumene kartojė Skapeno tiradas, gatvėje krėtė juo išdaigas.

Užėjau į Akstinų butą (čia pat namelis prie gimnazijos; tėvas ar tik nėra buvęs gimnazijos sargas?). Neuzilgo pasirodė ir Juozas:

— Uff! Mama, duok greičiau valgyti! — Pavargai, Akstinė! — pasiteiravau. — Nieko, pakęsti galima — atsiliepė, šaukštą jau stverdama.

Tą pat vakarą Akstinėlis vaidino (suaugusiems žiūrovams) Skapeną. Vaidino gyvai, linksmai, lyg dvi paras būtų pasilsėjęs! Jokio nuovargio, jokios reakcijos! Tokio pavyzdžio mėgėjų tarpe niekad neslebėjau.

Akstinų šeimoje buvo du sūnūs: Juozas ir jo stambus, jaunesnis broliukas. Juokais kartą pasiūliau tris vyrus Akstinus surūšiuoti: tėvas iš pratimo tegu būna Akstinas, Juozas bus Akstinėlis, o jaunesnis brolis — Akstinukas. Pasiūlymas įsigyvendino. Nuo to laiko, su manim bendraudamas ar daug laisvų pasirašydamas, save visuomet vadindavo Akstinėliu.

Juozo tėvas ir motina rodėsi labai švelnus, jaukūs žmonės. Tėvas nedidelio ūgio, tvirtas; motina aukštesnė, maloniai besišypsanti. Akstinukas tikriau nešėsi į tėvą, Akstinėlis gal labiau į motiną.

Gali pasirodyti keista, bet nežinau, ką tuo metu Ukmergėje veikė mūsų Akstinėlis. Prisimenu, jog buvo gimnazijų baigęs ir daugiau negu kiti atliekamo laiko turėjo.

Buvo ypatingai muzikalus. Turėjo retą atmintį. Jokio tikro pašaukimo, berods, nebuvo pasirinkęs. Atrodė nerūpestingas. Bet teatras jį jau buvo paveręs.

Iš anų dienų Ukmergės jaunimo emigracijoje veidą surado: poetas Vladas Šlaitas, Juozas Akstinas, Kazys Veselka, antras retas entuziastas.

Akstinėlis Kaune: kryžkelėse ir jaunatvės siuntelėjimuose

Režisieris Aleksandras Kupstas Ukmergės miesto teatrui paruošė ketvirtą premjerą: P. Vaičiūno komediją "Naujieji žmonės". Tik mūsų Akstinėlis, jei atmintis neapgauna, tame spektaklyje nėra dalyvavęs.

Pamaciau jį laikantį kvotinis mūsų Vaidybos studiją, Kaune. Patariau rimčiau teatrini meną pažinti. Bet, kad jį studijoję ir priimtas, ilgai jo nepabuvo: po kelių savaitių pamokose jau nebesirodė.

Mudviejų gyvenimiškas santykiavimas buvo rezervuotas: suartėdavom, kai sujungdavo sceninis darbas. Nežinau, ką per kelius mėnesius veikė Juozas Akstinas; neturėjau, pagaliau, ir laisvalaikio, kad susidomėčiau.

Uždarę aukštąsias mokyklas, vokiečiai darė pastangas Lietuvos akademinei ar menų studijavusią jaunumene pavergti saviesiems tikslams. Bėtik pasibaigė dienis spektaklis moksleivijai); jaunumene kartojė Skapeno tiradas, gatvėje krėtė juo išdaigas.

Muzikos konservatorijos dainavimo klasės studentams bei įvairių teatrėlių dalyviams, kad nuo vokiečių kėslų apsaugojus, kurį laiką dėčiau sceninės technikos pagrindus: jie buvo neva ruošiami "fronto teatrui". Jaunimo atstovai gavo "Hikimą apsaugojančius" popierėlius ir kurį laiką jau tėsai saugūs. Joks "fronto teatras", atrodo, nei jiems, nei

man nerūpėjo: dauguma išsilapstė po kaimus, o ašenai irgi pačiam sau uždėtą jaunimo išsaugojimo misiją greit užmiršau. Avantiūrą prisiminiau, nes, besigelbėdamas, ir Juozas Akstinas buvo manųjų mokinių tarpe. Homero hezkametrus įsiai ilgai dar skaitydavo, kaip anų pamokų prisiminimą.

Vėliau Juozas Akstinas baslėsi: dainavo, tur būt, ansambliuose, šoko tautinius šokių, gal ką ir vaidino.

Sykį Kauno centrinėje gatvėje sutikęs ansamblinių vyrų būrį, pasiteiravau: kur gi Akstinas?

— Akstinėlis yra truputį nebjaivas. Pastebėjo tamstą atžengiantį ir nėrė į artimiausią kiemą, kad tokiam stovyje jo neužtiktum!

Jei Ukmergėje Juozas Akstinas prisitartino prie scenos ir suprato teatrinio darbo sunkumą bei atsakomybę, tai Kaune siautėlėjimo, pavojų ir bėheminės aplinkos atmosferoje, surado laiko balsinei, žodinei kultūrai įsisamontinti. Grūdas pateko į gerą dirvą.

Karo ir pokaro nevyttje dilente emė brest menininkas

You are all a lost generation. Gertrude Stein

Išliko malonių man žmonių laiška, rašyti karo metu ir pokarinės tvankumos dienomis. Tarp tų laisvų yra kelio, ka Vokietijoje ir Austrijoje buvau gavęs iš Juozo Akstinio. Iš tų, padrikai, beviltiškai, apmąstyti ar su širdėla rašytų, laisvų — laisvėlių darysiu ištraukas. Jos tikriausiai atskleis Akstinėlyje vykusių metamorfozų.

Juozas Akstinas pateko į nagus prievertai. Nuo artimųjų atplėstas, matyt, ieškojo artimesnio žmogaus. Surado Vienos miesto mano adresą. Dažnai rašė, nors anų laisvėlių dauguma manęs nepasiekdavo: dingdavo kelionėje ar cenzūros nasruose. Manieji atsakymai irgi retai kelią surasdavė.

1944 m. gruodžio vidury Akstinėlis rašė:

— Jei galit — atsiskykit koki spausdintą žodį. Lietuvišką. Tupi Akstinėlis, galvutė iš žemių iškišęs. Ir linksminasi senais prisiminimais. Įvyko tai, ko niekuomet nesitikėjau. Atleiskit, kad rašau pieštuku, raudės tokios akiplėšiškos. Bet kad pirštai pasidarė kaip plaktukai, stori tokie, purvini, puslėm nuauge.

1945 m. gegužės mėn. 5 d. (karui besibaigiant): — Mielas mano Mastro! Už trijų dienų turiu pradėti dirbti Bavaria Film — Kunst studijoje. Niekad ir niekad neužmirštu Jūsų. Važiukit pas mus į Miuncheną. Dalinsimės pasikufiniuoju karniu.

Birželio mėnesio pradžioje: — Noriu dirbti! Uždarė tų mano filmų studiją. Prakeikta! buvo sunku. Lektoriai su tokia kvaila bavaru kalba. Pa-

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, AUGUST 18, 1962

galiau, žiūri į "auslanderius" kaip į gyvulį. Iš viso, ką daryt, ko griebtis? Taip norėtusi ką gražaus, ką gero nuveikti. Bet vis kažkas sugriaua. Negeru laiku giniau, Maestro — apsižvelgiau. Kartais taip sunku pasidaro, rodos, sienom liptum! Nucinu į žvėryną, pasižiūriu į bezdžiones ir pats sau šlykštus pasidarau.

1946 m. liepos pradžioje atėjo laiškas jau iš Austrijos.

— Sėdžiu kaip kokiam velnio pragare, iš kur nėra jokių galimybių pabėgti. Man devyni amatai, dešimtas badas. Studijavau Mozarteume operos klasėje. Daug dirbu dailės srity.

1947 m. sausio 21 d. laiškas atėjo jau iš Freiburgo: — Nesu gal, kaip iš ankstyvesnių laisvų atrodė, baisiai didelis padauza ir smarkus vyras. Gyvenimas apkirpo sparnelius ir privertė išmokti vertinti sudžiuvusios duonos kšnij ir kelias suplėkusias bulves. Bet gal iš tokio kieto gyvenimo atsirado noras kiekiau gyventi...

Pagalčiau, aš bent niekad (bent dabar) negalėjau ir nenorėjau galvoti, aš mokėjau tik tą viską pajusti ir visiškai nerealiai suprasti... Jūs puikiai, tikiu, prisimenat tas geras senas valandas, kada vilkau "Skapenui" drabužius, kada visokių visokiausių istorijėlių pramanydavom. Paskui bėgiojau po visokių ansamblių, tam, kad šiandien į juos už jokus pinigų neįlįsčiau. Pažinau vienus ir kitus, ar tai kartais nėra gerai? Praėjo karas, visokios baistybės — ir vėl kabinau teatro meną. Nors neilgai, tiesa (išvažiavo Henrikas Kacinskas), Kas liko daryti? Pradėjau dainavimą, kad šį meną mokėčiau klausyti, vertinti, jį suprasti. Pradėjau talkininkauti Antanui. Tamošaičiui — vaikų žaidimus. Aš piešiau — jis koregavo. Pradėjo pamažu atsirasti skonis. Prancūzų impresionistai, modernistai, visi kiti, patapo nesvetimi, kaip Jablonskio gramatika. Iš kitos pusės kiek daug atsivėrė besnagrūnijant Bakstą, Gončarovą, Sudeikiną, Benois, Dobužinskį ir kitus. Pasirodė aišku, kodėl Stanislavskis, Tairovas, Mejercholdas, Eisenšteinas dirbo ne taip, kaip tėveliai dirbo.

Tačiau jūs gerai žinot, kad kuo daugiau pradėti žinoti, tuo mažiau žinai, tačiau atsiranda aistra — viską iki pat dugno išragauti ir išmėginti... Baisiai bijau užjūrių, nes ten žmonės su pinigais, bet be širdies.

Sausio 24 dienos laiškas: Mielas Maestro! Bulvės, ir dar kartą bulvės. O duonos mažoka. Rūkai ir galvoji, ar čia iki galo sutraukus, ar dar pasilikti galutį? Gaunu daug ir gerų knygų, kambarys dar šiltas, taip kad vakarais nusimetus švarką galima sedėti, ir rankos nestingsta. Mokausi. Nuoširdžiai dėjaugiuosi, kad Jūs išvažiujat... Man asmeniškai darosi šalta, kai pagalvoju, kad teks palikti Europą.

(Tėsinys 7-tam psl.)

JUOZAS AKSTINAS

(Atkelta iš 1 psl.)

ir sutemas, beiškant šviesinio kelio į pasakišką stebuklų šalį, to Eldorado neatitolinant nuo gimtosios Lietuvos.

Šį vyrą bandau čia paminėti, apgaileti, viltį žlugusią viešai iškelti.

Ukmergės Teatro gimimas ir Juozo Akstinio kelio pradžia

Tos 1942 m. balandžio 23 d. datos nepamirštu: nes tą dieną Kurklių kapinėse palaidojau savo tėvą.

Iš kapų į vienkiemį sugrįžęs, dar sykį mintimis su tėvu juo gyventoje aplinkoje atsiveikime, išskubėjau į Ukmergę, kad gaučiau bet kurią susisiekiimo priemonę, nes rytojaus popietį turėjau dirbti Kauno scenoje.

Ukmergėj paaiškėjo, kad iki ankstyvo rytmėčio jau nebuvo Kauno linku jokio autobuso, jokio sunkvežimio.

Prisiminiau, jog buvau prašytas pažiūrėti steigiamo Ukmergėje saviveiklinio teatro repetitijos: sambūriui patarimais patalkininkauti. Atsitiktinai užtikau bet vaidintojų susibūrimo patalpą.

Ukmergiškio Petro Vaičiūno veikalą "Aukso gramata" buvo jau skelbiamas "teatro atidarymas". Neilgai trukus gavau ištikinti, jog šio sudėtingo veikalo vaidintojai repetuoti... dar nebuvo pradėję, kad režisuoti pasiryžęs nedaug tenusimano, kuriais būdais spektaklį paruošti, kad tėra sumedžiota veikalo sąstata tik koks trečdalis ir kad daugiau suspaudyti nesiseka. Atvirai pripažįstu, panašaus "nesusipratimo" ir tolygius painiavos iki tol dar niekad nebuvau užtikęs.

Repetitijos "peržiūra" baigėsi tuo, kad... Ukmergės miesto teatro atidarymui po dviejų savaitių sutikau paruošti premjerą.

Petras Vaičiūnas buvo atsintęs, iš spaudos neseniai pasirodžiusį savo naują scenos veikalą "Tėviškės pastogėje". Veikalo dar nebuvau skaitęs, bet ukmergiškų ržytui palakdyti (— ir jų garbė kad nesugriūtų), buvau priverstas prartarti:

— Gerai, aš jums pastatysiu "Tėviškės pastogėje".

Iš Kauno atvykdamas į Ukmergę kada tik laikas leido, veikalą sceniniai paruošiau, regis, per dešimt dienų. Su entuziastingu jaunimu repetuodavau gal net po 16 valandų (tiesa, jie vis keisdavosi, tik ašenai tas dvigubas darbo valandas) teiseidėdavau pradžios mokyklos scenoje. Ne-

užlikrinu, bet, rodos, premjerai ruošėmės ir naktimis.

Laimė, Ukmergėje anuo metu gyveno dailininkas petras Tarabilda: dėka jam, P. Vaičiūno pjesė įgavo pakankamai įdomų apipavidalinimą.

Tokių staigiu procesu užgimė Ukmergėje pastovesnis sceninis veikimas. Nuo pat premjeros patraukęs žiūrovus ir per trumpą — dviejų sezonų gyvenimo laiką vietos gyvenytojų lyg ir neapvilęs. Epizodą papasakojau, nes "Tėviškės pastogėje" netikėtai įvyko Juozo Akstinio pats pirmasis (mano pastatyme, nes nežinau, ar reikėsi mokyklinėje scenoje) pasirodymas.

Buvo paskelbtas ar tik ne trečias "Tėviškės pastogėje" spektaklis. Išvakarėse porai valandų atvykau į Ukmergę, kad perrepetuočiau scenas, kurios reikalavo geresnio atšlifavimo (ten ir atgal: 4-5 valandos kelionėje!) Atvažiavęs, sužinojau, kad dingo žmogus, vaidinęs tėvo vaidmenį: ar kažkur skubiai turėjo išvykti ar kitokiu būdu išgaravo — žodžiu, nėra ir tiek!

Buvom susirinkę Ukmergės gimnazijos salėje (kur įvykdavo ir Ukmergės miesto teatro vaidinimai). Padėję nervingai aptariant ir išeities beiškant, pastebėjau nuošaliau stovinčius ir pakankamai ironiškai reaguojančius du vyrus.

— Na, kas gi rytoj vaidins tą tėvą? — prabilo venas tų jaunuolių, lyg sarkastiškai, o gal ir pajaukiančiai.

Tie netikėti žodžiai (ir veikta pati intonacija) atgaivino manyje kadaise iš Romualdo Juknevičiaus išgirstą panašią repliką. Juknevičius (su neseniai mirusiu inžinierium Adomavičium) Kauno komercijos mokykloje dažė mano pastatymui kinietiško pobūdžio dekoracijas. Pasitaikė, kad sirgimo mokyns, repetavęs tėvą, Romualdas Juknevičius irgi gan ironiškai, nuo dekoracijų atsisukęs pasiteiravo apie numatomą tėvo vaidmeniui kandidatą.

Mano atsakymas Ukmergės jaunuoliui buvo tas pats, kurį išgirdo ir Juknevičius (vėliau plačiai žinomas Lietuvos aktorius ir kūrybingiausias režisierius):

— Nagi, tamsta, vaidinasi!

— Na, jei jau reikia, tai, ką gi, galima — atsiliepė ukmergiškis akiplėša.

Lygiai tais pačiais žodžiais savo laiką buvo prabilęs ir Juknevičius.

— O kas tamsta esi? — užklausiau.

— Aš maždaug būsin Juo-

zas Akstinas — atsakė, besišypsodamas, laibas, plonabalsis jaunuolis.

Teatrėlio administracija priimtinau prašė spektaklio neatšaukti, Neturėdamas galimybės Ukmergėje pasilikti ir personažą, kaip sakoma, "investuoti", liečiau vaidintojams su Akstinu kelis kartus perrepetuoti.

— Kad aš žinau ir tekstą ir numanau, kas reikia daryti! — atsiliepė padėties keistas gelbėtojas.

Jaunas sambūrys buvo pakankamai disciplinuotas, todėl reikalą, kad ir neramia širdim, pavedžiau sutvarkyti patikimiems žmonėms. Bet kitos dienos pavakary, vykdamas vėl į Ukmergę, jaučiausi neįtikėtai: koks gi iš to perdrūsais laibabalsio gistrioniškų polinkių savanorio bus... tėvas? Griežtas, stiprabūdis! Vaid-

muo, kad ir antraeilis, reikalavo visiškai skirtingų duomenų vaidintojo!

Iš salės, iš autobuso išsiskubinęs, patekau spektakliui vos prasidėjus, kaip pas autorių numatyta, pirmam veiksmui įpusėjus, scenoje pasirodo, man nerimastį kelias tėvas": prie ūsų prilypydytas plonytis žmogelis. Su pypke. Su lazda. (Tie padargai anksčiau nebuvo naudojami). Ir pradeda tėvas kiek cypiančiai šnekti. Ir atidengia charakterį! Rodo talentą! Žiūrovams parodo kitokį, savąjį Vaičiūno veikalo tėvą!

Beliko tik išgyventi nelaukto sceninio talento švystelėjimą.

Bendravimas su Juozu Akstinu Ukmergėje

Manasis pedagoginis metodas: išmokyti jauną scenos (Tėsinys 6-me pusi.)

DR. CAROLINA M. GENTILE PHYSICIAN and SURGEON 7426 W. Archer Ave., Summit, Illinois PRIEMIMO VALANDOS: Pirmadieniais ir Antradieniais 3:30 iki 8 val. vak. Trečiadieniais 4 iki 6 val. vak. Ketvirtadieniais ir penktadieniais 1 iki 5 val. vak. Telef.: GLOBE 8-2770 arba CALUMET 5-1184

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELUI! Jei nerite užtikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išitikus, neturėsite jokių nemalonumų. "Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters" O'MALLEY & McKAY, Inc. 222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043 Telefonas: CENTRAL 6-5206 Generaliniai Agentai šių Kompanijų: COLUMBIA INSURANCE COMPANY PEARL ASSURANCE COMPANY LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO. MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO. MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP. Mes pranešame savo seniems klientams, o taip pat naujesiems, kuriems mes patarnaujame, kad mūsų firma tęsia siuntinių pristatimą į Sovietų Sąjungą. Mes esame igalioji VNESPOSYLTORG testų siuntinių siuntimą ir mes garantuojame, kad siuntiniai bus pristatyti ir labai skubiai. Visi mūsų skyriai turi didelį pasirinkimą siuntiniams reikmenų (gudinių, odų ir t. t.) labai prieinamomis kainomis. Visi mūsų skyriai suminėti žemiau tuo geriausiai jums patarnaus pagal kiekvieno individualius pageidavimus. NEW YORK 3, N. Y. 39 Second Avenue Tel. AL 4-5456 NEW YORK 11, N. Y. 135 West 14th St. Tel. CH 3-2583 BROOKLYN 11, N. Y. 370 Union Avenue Tel. EV 4-4952 BROOKLYN 7, N. Y. 600 Sutter Avenue Tel. DI 5-8808 IRVINGTON 11, N. J. 762 Springfield Ave. Tel. ES 2-4885 PATERSON 1, N. J. 99 Main Street Tel. HU 4-4619 VINELAND, N. J. West Landis Ave. (Greek Orthodox Club Bldg.) Tel. FO 3-8569 LAKEWOOD, N. J. 126 4th Street Tel. FO 3-8569 NEW HAVEN, Conn. 509 Congress Avenue Tel. LO 2-1446 PITTSBURGH 3, Pa. 1015 East Carson St. Tel. HU 1-2750 CLEVELAND 13, Ohio 904 Literary Road Tel. TO 1-0668 YOUNGSTOWN 3, Ohio 21 Fifth Avenue Tel. RI 3-0440 WORCESTER, Mass. 174 Millbury Street Tel. SW 8-2868 HAMTRAMCK, Mich. 11333 Jos. Campau Tel. TO 7-1575 CHICAGO 22, ILL. 2222 W. Chicago Ave. Tel. BR 8-6966 CHICAGO 8, ILL. 3212 So. Halsted St. Tel. WA 5-2737 LOS ANGELES 22, Cal. 960 So. Atlantic Blvd. Tel. AN 1-2994 SAN FRANCISCO, Cal. 2076 Sutter Street Tel. FI 6-1571 NEWARK 3, N. J. 428 Springfield Ave. Tel. BI 3-1797 PHILADELPHIA 23, Pa. 525 W. Girard Ave. Tel. WA 2-4035 WATERBURY, Conn. 6 John Street Tel. PL 8-6768 GRAND RAPIDS, Mich. 608 Bridge St., N. W. Tel. GL 9-2256 DETROIT, Mich. 7300 Michigan Ave. Tel. VI 1-5355 PASSAIC, New Jersey 176 Market Street Tel. GR 2-6387 ATHOL, Mass. 61 Mt. Pleasant St. Tel. CH 9-6245 BOSTON, 18, Mass. 271 Shawmut Ave. Tel. LI 2-1767 BUFFALO 6, N. Y. 332 Fillmore Ave. Tel. TL 6-2674 HARTFORD, Conn. 132 Franklin Ave. Tel. CH 6-4724 Vineland, N. J. skyrius atidarytas tik penkt., šeštad. ir sekmad. 3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, AUGUST 18, 1962

KLEAN AIR POWER CLEANING, norėdami pasiekti geresnių rezultatų, leiskite tai atlikti mūsų patyriusius vyrams. Skambinkite CO 1-7878 LA PLACA COAL & OIL CO. 5520 WEST LAKE STREET — CO 1-7878 Automatic Heating Oil. Gazolino stotis, radio pagalba tvarkomai sunkvežimiai pristatantieji alyva. Pilnai įrengiamas naujas šildymo sistemos. Patarnaujame 24 valandas.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samb! Šviesa Chicagoje.
Redaguoja Rita Kavolienė
Medžiaga siūsti: 622 Nicholas St., Defiance, Ohio

5 METAI NR. 17 (169)

Saulius Šimoliūnas

Kas yra daugiau už moralizmą?

Šį sekmadienį, iš Kalifornijos grįžęs į savo new yorkinę pastogę, klausiau radijo žinių. Marilyn Monroe nusizūdė Hollywoodo, Helsinkyje jaunimo festivalyje nesusipratimai dėdėja, šnipo Sobleno ateitis tebelieka neaiški, Barry Goldwater atsakinėja į klausimus, kodėl respublikonų partija geresnė už demokratų. Chicago's Cook kalėjime negras Paul Crump sakė, jog jis yra dekingas visimes, kurie prisidėjo prie jo mirties sprendimo pakeitimo į kalėjimą ligi gyvos galvos. Ir taip toliau ir toliau. Ir, štai, mintys sugrįžta į pračią vasarą, į Dainų Šventę ir paskui kelionę po jos į Detroitą, į girdėtas radijo žinias, kad Hemingway depresijos metu nusišovė. Ir kad jis savo metu rašė knygą *Vyrai be moterų*, kur kaip tik stengėsi įvertinti dienos žinias. Tą vasarą jis buvo dienos žinia. Kaip kad tą vasarą lietuvių laikraščiuose buvo Dainų Šventė.

Viskas sensta ir eina pro šalį. Eina pro šalį žinios, jaunystė, draugai, iš viso pro šalį gyvenimas. Kaip P. G. Wodehouse yra išsireiškęs, spaudos žmonių pigenyms yra panašios į sriubą pigiame restorane. Bet ar kartais visas gyvenimas nėra panašus į tą pačią pigią sriubą? Sriubai pagerinti ir ją net įprasminti pagalbon ateina moralizmas. Mes sakome, ko mes trokštame. Mes siekiame žmogiškos laimės, nors mišiose šis gyvenimas yra vadinamas ašarų pakalne. Mes turime savo programas, kurias bandome pritaikyti šiam gyvenimui. Tam į pagalbą ateina Goldwateriai, psichiatrai, mokytojai, kunigai, visuomenininkai. Bet ar kartais tas firštėjimas nėra ir taip liesos sriubos dar didesnis atskiedimas? Kur daugiau negu vienas žmogus susirenka, visuomet yra pavojus pražūti sriubose.

Išsigelbėjimas ateina individualiame darbe ir pasiryžime. Mes jaučiame, kad Rilkė yra prasmingas ir neprašis. Tą patį mes jaučiame apie lietuvių kūrėjus. Kūryba yra per daug individualus aktas, kad masėms tokie pat reikalavimai galėtų būti pritaikyti. Mums gaila Hemingway, kad jis nebuvo užtenkamai didelis kūrėjas. Mes vertiname muziką, nes joje, nors nieko nesakoma dialektiškai, yra sakoma daugiau negu galima žodžiais pasakyti. Žodžių, žmogaus tikrasis kelias tėra tik į save ir kiek galima toliau nuo radijo žinių, visu-

meniškų sąjūdžių, sutartinės darbuotės. Tai yra tikrasis autentiškas išsilaisvinimas. Tai yra tai, ką galime vadinti daugiau už moralizmą, nes čia pats gyvenimas.

Taip, mes atsakome, kad moralizmas yra troškimas įgyvendinti savyje ir kituose tuos dalykus, kurie yra įgyvendinami tik per vieną žmogų. Todėl yra dalykai, kurie reikiška daugiau už moralizmą, kuris savyje yra gana tuštoka. Bet kartu mes prisimename, kad niekas pilnai neišsilaisvino, kol nesudarė savo milieū. O tam milieū sudaryti reikia žmonių. Atmename keturvėjininkus, lankininkus, visus prarastus ir sumuštas generacijas, fin de siecle prancūzų poetus. Todėl, žinodami, kad visuomeniškas moralizmas yra labai netobulas instrumentas (kaip kad visa visuomenė yra netobula), vis dėlto turime griebtis jo, kad kas nors daugiau būtų pasiekta už moralizmą, t. y. už pradžią geresnį rytojį. Dėl to mes norime visuomeniškai apjungti kartą, kur vėliau tas apjungimas būtų pabrėžtas asmeniškų darbų.

Gali kilti klausimas, ar yra dvi grupės žmonių: kūrėjai ir Jonai Krikštytojai, darą Viešpačiui kelią. Gal yra ir gal ne. Dabar tai nėra svarbu. Mes tik norime sudaryti gyvą ir tikrą kultūrinį milieū, o po to mąstyti, kas ką padarys. Mūsų naujasis įkvėpimas yra žinojimas, kad moralizmas nėra sau tikslas. Gi, kita vertus, žinome, kad chaoso irgi neįmanoma surbėti. Tad lietuviško jaunimo uždavinys yra ieškoti kelių visuomeniškai apsiungimam, iš kurio būtų galima eiti kūrybon asmenišką plotmę. Kol kas mes stokojame ir visuomeniškumo, ir tikros kūrybos.

KILPOS SAU PATIEMS

Š. m. balandžio 28 d. "Mūsų žingsniuose" buvo paminėtas Clevelando santariečių su rengtasis literatūros vakaras, įvykęs kovo 31 d. Žinutė užbaigta štai kokių sakiniu: "Clevelando visuomenė, šia proga pasinaudodama, parodė savo visišką nesidomėjimą literatūra."

Informacija čia, be abejo, nekokia. Pasakyta daugiau negu drąsiai, bet visiškai miglotai. Palikta neįspėta mįslė, kokių būdu "parodė", nes domėjimasis ar nesidomėjimas literatūra nėra juk vienkartinis reikalas. Išėitų, jog šiuo

atvėju žinutės autorius ar (autorė) pats nesuvokė ką besakęs.

Iš tikrųjų gi nėra nė menkiausio pagrindo manyti, kad į minėtąjį vakarą atsilankiusieji clevelandiečiai būtų nesidomėję literatūriniais klausimais. Jie gyvai klausėsi pasakaitų bei dailiojo žodžio ir prideramu metu skaitytojams plojo. Tiesa, kiek žinau, nevisiems viskas, kas buvo girdėta, patiko. Bet tai juk natūralu ir nieku būdu nereiškia publikos abejingumo.

Reikia manyti, kad nelemtas sakiny buvo taikytas vakare nedalyvavusiems. Tačiau ir šitokių atvėju jis niekaip nepateisinamas. Visų pirma literatūros vakaras nėra literatūra, ir nesidomėjimas juoju dar nereiškia nesidomėjimo dailiąja raštija. Antra, kai kurie panašų parengimų lankytojai į vakarą neatvyko galbūt dėl visai rimtų priežasčių; iš jų bene reikšmingiausia — tai nieko nežinojimas apie santariečių ruošimą pobūvį. Kaip besiteisintų rengėjai, vis dėlto permenkai jie informavo visuomenę. Neabejotinai permaža šios rūšies parengimų tik vieną kartą paskelbti viename laikraštyje. O juk ir tas vienintelis skelbimas buvo visiškai pavėluotas (clevelandiečius skaitytojus anas *Dirvos* numeris pasiekė vos prieš kelias valandas ligi vakaro pradžios; netenka abejoti, kad daug kam nebuvo progos laiku pastebėti skelbimą).

Taip pat nebuvo užtenkama dviem paskutiniuosiom progom pasinaudoti "Tevynės Garsų" radijo valandėlės pranešimais — ne visi gali juos reguliariai sekti. Tiesa, pačiomis paskutinėmis dienomis buvo išsiuntinėta kažkiek raščių pakvietimų ir buvo formuojama telefonu. Bet tai netikrusios priemonės. Panašiais atvejais reikia informuoti visus, o ne kažkokius išrinktuosius, nes vargu beįmanoma iš anksto numatyti, kurie visuomenės nariai tokiais laikytini.

(Beje, tenka prileisti, kad buvo pasistengta pakviesti vietiniai literatai, kurie prieš keletą metų buvo gana veiklūs "Rašto Klube". Tačiau iš jų tik vienas atsilankė į vakarą. Nemėginau išsiaiškinti, ar kiti neatvyko dėl savo apsilėidimo, ar dėl vakaro rengėjų nerūpestingumo). Nesiskelbimas spaudoje ir bandymai paskutinėm dienom gelbėti laiškais ir telefonu kai kam sudarė išpūdį, kad rengiamas uždaro pobūdis vakaras, į kurį gal geriau pašaliečiams nesibrauti. Neabejotina, kad tarp neatvykusiųjų buvo besidomėję Clevelando santariečių veiklos. Nešios rūšies parengimais. Štai vienas mano pažįstamas, manydamas, jog buvau vienas to vakaro rengėjų, man priklaitavo, kodėl jam nieko nepranešiau (jis, nors skaito *Dirvą* ir paprastai klausosi radijo valandėlių, apie vakartą sužinojęs pėrvėlai). Betgi,

jei ne laimingas sutapimas, vargiai ir aš pats būčiau tas "paslaptis" laiku sužinojęs.

Teko man nūgrįsti ir apgalvestavimą, kad klausytojams nebuvo suteikta jokios progos savo mintimis pasidalyti su paskaitininkais bei tiksliau išsiaiškinti kai kuriuos jų teigimus. Pagaliau, kaip žinome, netrukus po vakaro *Dirvoje* pasirodė laiškas su priekaištais clevelandiečiams dėl jų negausaus atsilankymo į aną pobūvį. Jo autorė — "nesidomėjęs" visuomenės narys.

Sutinku, kad galėjo susirinkti didesnis klausytųjų būrys. Nesu nusiteikęs žūbūt išteisinti Clevelando visuomenę, o tik manau, kad šiuo atveju vis dėlto negalima jos beatodairiškai pasmerkti. Minėtąjį laišką tenka laikyti pasikarščiajimu, nors gal per daug neerzinančiu, nes jo autorės priekaištai nebepritaikomi jai pačiai. Gi šio rašinio pradžioje pacituotasis nežinomo "korespondento" sakiny yra netakto bei žūlumo pavvyzdys. Juo ypatingai grubiai užgautas būrelis tų clevelandiečių, kurie kantriai laukė pavėlavusių pačių rengėjų — Clevelando santariečių (šie visi, išskyrus tik punktualiai atvykusį A. Matulionį, vėlavo nemažiau kaip pusvalandį). Kažkaip net nesinori patikėti, kad ta žinutė parašyta kurio nors clevelandiečio santariečio. Peršasi prielaida, kad "korespondentas" apie vakarą girdėjęs gal tik iš kažin keltintų lūpų (nepaminėtas programos dalyvis Julius Kaupas). Bet iki šiol vakaro rengėjai tos "informacijos" neatitaisė; tenka prieti išvados, kad jie pritaria jos autoriui.

Beje, tūlam gal atrodyt, kad čia per daug triukšmo dėl vieno sakinio. Deja, reikalas liečia ne šiaip sau pripuolamą pasakymą, o jau nebe pirmą Clevelando santariečių savo parengimo užbaigimą bereikalingais priekaištais visuomenėi. Kai prieš keletą metų jie iš Čikagos parsikvietė operą "Faustą", visuomenės parama buvo neabejotinai didesnė, tačiau *Dirvoje* pasirodė jų priekaištingas pareiškimas, išaukęs atitinkamą atsakymą ir apskritai bereikalingai sudrumstęs malonius ano vakaro prisiminimus bei atšaldęs ne vieno asmens simpatijas, visai neseniai jų nusipelnę. Rodos, nesunku numanyti, jog šitokie visuomenės erziniai bei užgauliojimai yra tik raizgai sau patiems susipainioti. Juk žinančiam anu literatūros vakaro tikrovę minėtiosios žinutės užbaiga yra lyg savotiškas spėjimas neremti Clevelando santariečių veiklos. Nelektų per daug nustepti, jei sekančių jų parengimų iš viso niekas nesidomėtų.

Nežinia, kuriam galui taip keistai pokštaujama. Nebent

(Nukelta į 5-tą psl.)

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, AUGUST 18, 1962

MŪSŲ ŽINGSNIAI

(Atkelta iš 4-to psl.)

Jau jie nusiteikę nieko daugiau neberengti, ir tas nepaprastasis sakiny yra jų netiesioginis pasiteisinimas?

Juožas Pivoriūnas

DARBAI IR ŽYGIAI

Jono Meko filmas "Medžių ginklai" (Guns of Trees) gavo Auksinę Naująją (pirmąją premiją) tarptautiniame filmų festivalyje, įvykusiame Porretta Terme, Italijoje. Festivalyje dalyvavo 16 valstybių filminkai. Meko filmą įvertintą geriau už festivalyje pristatytą prancūzų "Jules et Jim" ir lenkų "Motina Joana iš angelų."

The Film Daily liepos 24 d. pastebėjo, kad Meko filmas buvo išrinkta iš kitų filmų, kadangi ji "geriausiai atitiko festivalio kūrybiniam kriterijams," o šie, anot festivalio rengėjų, buvę "atkreipti dėmesį į filmas, kurios atsilaukia nuo senų kelių ir atitinka reikalavimams meno, kuris yra aktyviau susirūpinęs dienų problemomis."

L'Espresso laikraštyje Jono Meko, kuris yra Santaros Garbės Filisteris, filmą atskiru straipsniu teigiamai įvertino pasauliui žinomas italų rašytojas Alberto Moravia.

Santariečių visuotinis suvažiavimas šiais metais įvyksta rugsėjo 7-9 dienomis Tabor Farmoje, Sodus, Mich.. Suvažiavime paskaitas skaitys Vincas Trumpa apie "Egzilų įtaką kraštui," Algimantas Mackus apie "Absurdo teatrą" ir Julius Kaupas apie Lietuvos pasakų analizę. Daugiau dėmesio šiame suvažiavime numatoma atkreipti ir į jauniosios kartos kultūrinės akcijos pagyvinimo uždavinį. Suvažiavime esant apribotam vietų skaičiui, nesantariečiai galės jame dalyvauti tik su pakvietimais.

Prieš suvažiavimą, rugsėjo 4-6 dd. taip pat Tabor Farmoje, įvyks studentų santariečių kursai, kuriuose lituanistinių išsikalbėjimų ciklą nepakartojamai asmeniškų savo būdu praves poetas Henrikas Nagys.

Vanda Gegevičiūtė, Vytautas Kavolis ir Julius Slavėnas skaitė paskaitas lietuvių protestantų akademinio jaunimo

H. Paulsen

Greitajame traukinyje

Juodu buvo vienu du greitoto traukinio skyriuje. Vyras vertė iliustruoto žurnalo lapus, moteris laikė atverstą knygą. Bet juodu neskaitė, o tik retkarčiais žvilgtelėdavo čia pro langą, čia paslapčiomis vienas į kitą. "Labai elegantiška ponija, vėrinys — tikrų perlių" — galvojo vyras. "Turtin-gas komersantas, auksinis sunkus žiedas su deimantu", — konstatavo moteris.

— Gražūs vaizdai, — tarė vyras, — gaila, kad važiuojame taip greitai.

Tai buvo pažintys pradžia. Šitaip prasideda visos atsitiktinės pažintys kelionėje: pasišnekama apie vaizdus, apie orą, apie kelionės išpūdžius ir tikslą. Pasikalbėjimas pinasi, ir laikas bėga nejuočiomis.

Vyras pažūrėjo į laikrodį.

— O, jau vėlu! Kaip greit pračina laikas malonioje kompanijoje. — Jis pagalvojo, kad po pusvalandžio traukinys sustos Nante. Reikia paskubėti. Moteris irgi atsiminė, kad iki Nanto liko tik pusvalandis.

— Išgerkime kavos. Prašau paskambinti kelneriui.

Vyras irgi užsisakė kavos... "Labai gerai", — pagalvojo moteris.

Kai kelneris pastatė tačą ant staliuko prie lango, moteris pasakė:

— Prašau nuleisti durų užuolaidą.

Eidamas prie vagono skyriaus durų, vyras nematė, kad į jo puoduką įkrito mažas baltas rutuliukas.

— Cigaretę? — paklausė vyras.

— Ačiū! — ji nepastebėjo, kad vyras paėmė cigaretę sau iš kitos portsigaro pusės.

Moteris greit susmuko, nepajėgdama nugalėti staigaus miego. Vyras palaukė tik kelias sekundes. Jis atsegė perlų vėrinį ir nuėmė žiedą nuo nutirpusios rankos. Jis norėjo atsistoti ir išeiti, bet staiga pajuto, kad jo kojos virto lyg švininės. Jis mėgino nugalėti silpnumą, bet baltas rutuliukas, apie kurį jis nieko ne-

studijų dienoje, rugpiūčio 11-12 dd. Union Pier, Mich.

Julius Slavėnas, istorikas, šį rudenį pradeda lektoriuoti valstybiniame koledže Buffalo, N. Y.

VACLOVO BIRŽIŠKOS KNYGOS

"Naujienose" galima gauti šias prof. Vaclovo Biržiškos lituanistines knygas:

- 1. *Senujų lietuviškų knygų istorija, I dalis, 208 pusl.* \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
- 2. *Senujų lietuviškų knygų istorija, II dalis, 226 pusl.* \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
- 3. *Aleksandrynas, senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos, I tomas, 431 pusl., kieti viršeliai* \$7.50
- 4. *Praeities pabiro, rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeities, 352 pusl., kieti viršeliai* \$6.50

Čiė suminėtas knygas pasiūsiame paštu, jei nurodytas pinigų sumas čekiu ar Money Orderiu pasiūsite tokiu adresu: "NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS, USA.

W. Saroyan.

Sukčius ir berniukas

Vienas sukčius persikėlė iš Odesos į Billisą, nes Odesoje jis jau buvo per daug žinomas. Bitlise jis sutiko gatvėje aštuoniamejį berniuką. Berniukas turėjo ant piršto labai brangų žiedą su briliantu.

— Vaikeli, — pasakė sukčius berniukui, — jei tu atiduosi man žaisliuką, kurį deivi ant piršto, tai aš padovanosiu tau tris auksinius pinigus.

— Jei tu pritūpsi ir pereisi visomis keturiomis per gatvę,

žinojo, buvo stipresnis už jo valią.

— Tai buvo laimingas sutapimas, — šypsodamasis pasakė komisaras, — mes vienu ypu sučiūpom du seniai ieškomus greitųjų traukinių vagis. Juodu mijojejo ir pabudo jau nuovadoje. Jų veidų išraiškas būtų buvę verta įamžinti nuotraukoje!

Vertė E. J.

rėkdamas, kaip asilas, tai aš padovanosiu tau savo žaisliuką, — atsakė berniukas.

Kadangi Bitlise sukčius nebuvo žinomas, tai jis pritūpė ir ėmė šliaužti per gatvę, rėkdamas asilo balsu. Peršliaužęs jis atsistojo ir pasakė:

— Na, vaikeli, dabar tu turi padovanoti man savo žaisliuką.

— Eik ten, iš kur atėjęs! — atsakė berniukas. — Nejaugi tu manai, kad tu su savo asilu protu pažįsti žiedo vertę, o aš — protingas žmogus — nepažįstu?

Vertė L. U.

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONES: DARBININKAI, MOKSLININKAI, VALSTYBININKAI, DVASININKAI, PROFESIONALAI IR BIZNIERIAI. JIE ŽINO, KAD NAUJIENOS PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIUS RASTUS.

Pasveikink savo draugus per "Naujienas"

RED PAGODA
South Shore's Finest Chop Suey To Take Home
Open 7 Days
11 a. m. to 10 p. m.
WE DELIVER
Party orders filled at once
1918 E. 71st STREET PHONE: MU 4-3580

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU
APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS
Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.
Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams medžiagų.
CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

NAUMĖ LIONAITĖ

MIELI LIETUVIAI!

Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Augė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenę, bet nepasėję, buvę išvietintos, ilgai leplaičiai klajoję, pastangomis Nado Rastenio, pasiekėme lietuviškąją Čikagą ir viešime "Naujienose".

Mes norime atvykti į jūsų namučius ir papasakoti jums savo šurpulingus pergyvenimus senovės tremtyje. Iš mūsų sužinosite apie tais laikais esantį Bangpūčio dvarą Baltijos dūgne, malonią Ravinę, geruosius Ardenus, mūsų gimtinę — Zvyrnę, tų laikų Lietuvą ir didingas "Trijų Rožių šventės" apeigas.

Mūsų kelionė į Jūsų namučius, buvusi \$5.00, dabar tik \$3.00. Prisiūpami ar sumokėdami "Naujienoms", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., leisite mums atvykti ir viešėti pas jus.

Iki mielo pasimatymo,

NAUMĖ LIONAITĖ

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, AUGUST 18, 1962